

OSMANLI KAYNAKLARINA GÖRE LEONDAR YA DA KARİTENA’NIN DEMOGRAFİK YAPISI

Yrd. Doç. Dr. Levent KAYAPINAR*

I. Osmanlı Döneminde Mora Tarihine Dair Kaynakların ve Bunlara Dayalı Olarak Yapılan Çalışmaların Listesi

Osmanlı Döneminde Mora tarihine dair kaynaklar arasında Osmanlı tahrir defterlerini (bunun için bk. Dimitsana ile ilgili makaleye) ve Bizans ile Osmanlı kroniklerini sayabiliriz. Biz, bu çalışmamızda Leondar yada Karitena (bugünkü Arkadiya) bölgesinin de yer aldığı Mora tarihi ile ilgili kaynakları Osmanlı Kronikleri, Bizans Kronikleri, Başvuru Eserleri, Mora’daki Bizans ve Latin Devletleri Üzerine Çalışmalar, Osmanlı Kaynaklarına Dayalı Çalışmalar, Bizans ve Osmanlı Kaynaklarına Dayalı Çalışmalar adı altında altı albaşlık olarak listesini verdik. Şüphesiz, bu listeye pek çok yeni yayın ilave edilebilir. Böyle bir listeyi hazırlamadaki amacımız Osmanlı döneminde Mora ve Mora’daki çeşitli bölgelerin tarihi üzerine çalışmak isteyen araştırmacılara kolaylık sağlamaktır. Osmanlı döneminde XV.yüzyılın ikinci yarısında Mora’da 17 nahiye vardır. Bunlardan birisi de bu makalenin konusunu oluşturan Leondar nahiyesidir (Karitena nahiyesi). Osmanlı ve Bizans kronikleri genel olarak Mora’dan ve bazı kalelerinden bahsederken, Osmanlı tahrir defterleri Mora’daki nahiyeler, bunların demografik yapısı ve ekonomik durumu hakkında bilgi vermektedir. İşte biz aşağıda verdiğimiz kaynak ve tetkik eser listesinde yer almayan ve Leondar nahiyesine (Karitena) dair kayıtlar içeren 1461 ile 1474 yılları arasında yaklaşık 50 yıllık aralarla tutulmuş 3 Osmanlı tahrir defterinden faydalandık. Bunlar 1461 tarihli TT 10 ve bu defterin fragmanı 1/14662, I. Selim dönemine ait TT 80 ve II. Selim (1566-1574) dönemine ait TT 560’dır.

I.1. Osmanlı Kronikleri

- ADİL, Oruc bin, *Tevarih-i Al-i Osman (H istoría της Δυναστείας των Οθωμανών)*, εκδ. Fr. Babinger, Ανόβερο, 1925.
- AŞIKPAŞA-ZÂDE, *Tevârih-i Âl-i Osmân, (H istoría της οθωμανικής δυναστείας)* Κων/πολη 1332.
- ENVERİ, *Düstürname*, (Το βιβλίο που λέει τις αλήθειες) εκδ. M. H. Yinanç, Κων/πολη 1928.
- GIESE, Fr., *Die Altosmanische Chronik des Asikpasazade*, Λειψία 1929.
- İBN KEMAL, *Tevarih-i Al-i Osman, VII. Τόμος*, επιμ. Ş. Turan, Άγκυρα 1954.
- MÉLIKOFF, - SAYAR, I., *Le Destân d’Umûr Pacha*, Παρίσι 1954.
- NEŞRÎ, Mehmet, *Kitâb-ı Cihânnümâ (Παγκόσμια ιστορία)*, τ.Ι, εκδ. F. R. Unat - M. A. Köymen, Άγκυρα 1987.
- TURUN BEG, *The History of Mehmed the Conqueror*, εκδ. H.İnalcık-R.Murphey, Σικάγο 1978, σ.44 και φύλλο 85β-86β.
- TURUN BEY, *Târîh-i Ebü'l-Feth, (H istoría του Πορθητή)* επιμ. M. Tulum, Κων/πολη 1977, σ. 103-104;
- YINANÇ, M. H., *Düsturname-i Enveri ((Το βιβλίο Ενβερι που λέει τις αλήθειες)*, Κων/πολη 1928.

I.2. Bizans Kronikleri

- CANTACUZENI, I., *Historiarum*, τ. III, Βόννη 1832.

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Başkanı, Bolu/Türkiye, e-mail: kayapinarlevent@yahoo.com

CHALCOCANDYLE, L., *Historiarum Demonstrationes*, εκδ. E. Darko, Βουπαπέστη 1922.
 CRITOBUL, *Din Domnia Lui Mahomed al II-Lea anii 1451-1467*, ed. V. Grecu, Βουκουρέστι 1963 .
 DUCAS, *Istoria Turco-Byzantina (1341-1462)*, εκδ. V. Grecu, Βουκουρέστι 1958.
 DUKAS, *Bizans Tarihi, (Βυζαντινή Ιστορία)* μετάφ. V. Mirmiroğlu, Κων/πολη 1956.
 GREGORAS, N., *Scriptorum Historiae Byzantinae*, τ.Ι-ΙΙ, Βόννη 1829-1830.
 KRITOUVOULOS, *History of Mehmed the Conqueror*, çev. Ch. T. Riggs, Πρίνστον 1954.
 KRITOUVOULOS, *Tarih-i Sultan Mehmed Han Sani (Ιστορία του Σουλτάνου Μεχμέτ Χαντου Β')*, μετάφ. Karolidi, Κων/πολη 1328.
 NICOLOUDIS, N., *Laonikos Chalkokondyles: A Translation and Commentary of the "Demonstrations of Histories" Books I-III*, King College, Λονδίνο 1992 αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή .
 PACHYMERES, *De Michaele et Andronico Palaeologis*, εκδ. Em. Bekker, Βόννη 1835.
 SCHREINER, M., *Die Byzantinischen Kleinchroniken*, ΙΙΙ.τόμος, Βιέννη 1975-1979.
 SPHRANTZES, G., *Memorii 1401-1477*, εκδ. V. Grecu, Βουκουρέστι 1966.
 ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΟΡΕΩΣ, τόπος και χρόνος έκδοσης δεν υπάρχει.

I.3. Başvuru Eserleri (Referans Kitapları)

MIKLOSICH, F. - MÜLLER J., *Acta et Diplomata graece medii aevi sacra et profana*, VI. τόμος Βιέννη 1860-1890.
 SATHAS, K. N., *Documents inédits relatifs a l'histoire de la Grèce au Moyen age*, IX cilt, Παρίσι –Βενετία ,1880-1890.
 IORGA, N., *Notes et extraits pour servir a l'histoire des Croisades au XVe siècle*, ΙΙΙ τόμος, Παρίσι 1899-1902.
 THIRIET, F., *Régestes des délibérations du Sénat de Venise concernant la Romanie*, ΙΙΙ τόμοι, Παρίσι 1958-1961.
Ιστορία του ελληνικού έθνους, τ. 10, Αθήνα 1980.
Στοιχεία Συστάσεως και Εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων, Αθήνα 1961.
The Oxford Dictionary of Byzantium, ΙΙΙ τόμοι , Νέα Υόρκη – Οξφόρδη 1991.
 GEORGAKAS, J., - MCDONALD, A., "Place Names of Southwest Peloponnesus", Register and Indexes, *Πελοποννησιακά*, VI (1968), σ. 1-403.
 ANDREWS, K., *Castles of the Morea*, Αθήνα 1953.

I.4. Mora'daki Bizans ve Latin Devletleri Üzerine Çalışmalar

BARKER, J., "On the Chronology of the Activities of Manuel II Palaeologus in the Peloponnesus in 1415" *Byzantinische Zeitschrift*, τ.55 (1962), σ. 39-55.
 BEES, A., "Mora "(Μοριάς). *İslam Ansiklopedisi*.
 BON, A., *La Morée franque*, ΙΙ τόμος, Παρίσι 1969.
 BON, A., *Le Péloponnèse byzantin jusqu'en 1204*, Παρίσι 1951.
 JACOBY, D., "Phénomènes de démographie rurale à Byzance aux XIIIe, XIVe et XVe siècles" *Etudes rurales*, 5-6, 1962, σ.161-186.
 JACOBY, D., *Le Féodalité en Grèce médiévale*, Παρίσι 1971.
 JACOBY, D., *Société et démographie à Byzance et en Romanie latine*, Λονδίνο 1975.
 LOENERTZ, "Pour l'histoire du Péloponnèse au XIV siècle (1382-1404)", *Etudes byzantines*, τ. 1 (Βουκουρέστι 1944), σ. 152-196.
 LONGNON, J., "The Frankish States in Greece, 1204-1261", *A History of the Crusades II.*, ed. K. M. Setton, Πενσυλβανία 1962.
 LONGNON, J., *L'empire latin de Constantinople et la principauté de Morée*, Paris 1949.
 MILLET, G., "Inscriptions byzantines de Mistra", *Bulletin de correspondance hellénique*, τ. 23 (Παρίσι 1899), σ. 97-156.

- MİRMİROĞLU, VL., *Fatih Sultan Mehmet Han Hazretlerinin Devrine Ait Tarihi Vesikalar*, (Ιστορικά έγγραφα της εποχής του Σουλτάνου Μεχμέτ του Πορθητή), Κων/πολη 1945 .
- SETTON, K. M., “The Latins in Greece and the Aegean from the fourth Crusade to the End of the Middle Ages”, *The Cambridge Medieval History* C. IV, Κέμπριτζ 1966, σ.388-430.
- THIRIET, F., *La Romanie vénitienne au moyen âge. Le développement et l’exploitation du domaine colonial vénitien (XIIe – XVe siècles)*, Παρίσι 1959.
- TOPPING, P., *Studies on Latin Greece A.D.1205-1715*, (Variorum) Λονδίνο 1978.
- ZAKYTHINOS, D. A., *Le Despotat grec de Morée*, τ.Ι-ΙΙ, Παρίσι 1932-1953.

I.5. Osmanlı Kaynaklarına Dayalı Çalışmalar

- ALEKSANDROPOULOU, I. H., «Δύο Οθωμανικά Κατάστιχα του Μοριά (1460-1463)», *Πρακτικά του Α΄ Συνεδρίου Μεσσηνιακών Σπουδών (2-4 Δεκ. 1977)*, Αθήνα 1978, σ.399-407.
- ALEXANDER, J. C., *Toward a History of Post-Byzantine Greece: The Ottoman Kanunnames for the Greek Lands, circa 1500-circa 1600*, Αθήνα 1985.
- ASENOVA, P.- STOYKOV, R.- KATSORİ, T., “Selişni, lični i familni imena ot severozapaden Pelopones prez sredata na XV vek”, *Godišnik na Sofijskiya Universitet*, LXVIII, Σόφια 1977.
- ASENOVA, P., -STOYKOV, R., KATSORİ, T., “Oikonymes et anthroponymes du Péloponnèse vers la moitié du XVe siècle” *Actes du XVe congrès international des sciences onomastiques*, (Sofya 1972), I, Σόφια 1974, σ.69-72.
- BALTA, E., “Οι Κανουνναμέδες του Μοριά”, *Ιστωρ*, τεύχος 6 (1993) σ. 29-70.
- BELDİCEANU, N.,– BELDİCEANU-STEINHERR, I., “Recherches sur la Morée (1461-1512)” *Südost-Forschungen*, τ. XXXIX 1980, σ.17-74.
- _____, “Corinthe et sa région en 1461 d’après le registre TT 10”, *Südost-Forschungen*, τόμος XLV (1986), σ. 37-61.

I.6. Bizans ve Osmanlı Kaynaklarına Dayalı Çalışmalar

- KAYAPINAR, L., *Osmanlı Klasik Dönemi Mora Tarihi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara, 1999.
- KURAT, A. N., “Bizans’ın Son ve Osmanlıların İlk Tarihçileri, (Οι τελευταίοι ιστορικοί του Βυζαντίου και οι πρώτοι των Οθωμανών) *Türkiyat Mecmuası*, 3 (1935), σ. 185-206.
- NECİPOĞLU, N., *Byzantium Between the Ottomans and the Latins: A Study of Political Attitudes in the Late Palaiologan Period 1370-1460*, Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή , 1990.
- PANAYOTOPULOS, V., *Πληθυσμός και Οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος Αιώνας*, Αθήνα 1985.
- SAVVIDES, A. G., “Notes on the Turkish Raids in the Mystras Area from c. 1360 to the Ottoman Conquest of 1460”, *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, τεύχος 48 (1990-1991) σ. 45-51.

II. 1461-1574 yılları arasında Osmanlı Kaynaklarına Göre Leondar yada Karitena’nın Tarihi

II.1. Mora’nın Fethi ve Leondar nahiyesi

1361 yılından itibaren Osmanlıların bugünkü Yunanistan coğrafyasında fetih hareketlerinde bulunduğunu görüyoruz. Bu fetih hareketleri Mora’nın fetih yılı olan 1461

yılına kadar sürecektir.¹ Bir asrı kapsayan bu süreç aslında çalkantılı bir döneme tekabül etmektedir. Çünkü bu dönemde fetihlerle beraber yeni alınan bölgelerin Osmanlı öncesi dönemden Osmanlı sistemine intikali söz konusudur. Fakat belirtmeliyiz ki, fetih öncesi döneme ait Osmanlı tahrir defterleri kadar teferruatlı benzer bir kaynağa Mora için sahip değiliz. Bu yüzden de fetih öncesi ve fetih sonrası dönemlerde Mora’da, özellikle demografik ve ekonomik bakımından ne gibi gelişmeler meydana geldiğini tespit etmemiz zordur. Osmanlıların fetih sonrası bütün bölgelerde gerçekleştirdiği genel uygulamalarından ve elimizdeki bölgeye ait ilk tahrir defterinden hareketle fetihten sonra bölgenin bir sancakbeyi yönetiminde sancak olarak teşkilatlandırıldığını, timarlar halinde timarlı sipahilere tahsis edildiğini ve tahrir tabi tutulduğunu söyleyebiliriz. Bir bölgenin sancak olarak teşkilatlandırılması, onun aynı zamanda alt birimlere yani nahiyelere ayrılması demektir. Dolayısıyla fetihle beraber Mora sancağının oluşturulmasıyla Leondar nahiyesinin de ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Başka bir deyişle nasıl ki, Mora’nın bir Osmanlı sancağı olarak tarihini 1461’de başlatabiliyorsak Leondar’ın da bir Osmanlı nahiyesi olarak tarihini yine bu tarihte başlatmamız olasıdır. Leondar nahiyesinin oluşturulmasıyla Leondar şehir merkeziyle nahiyedeki 54 köyün ve 1 mezra’nın vergi gelirleri sancakbeyi Elvanoğlu Sinan’a tahsis edilmiştir.² Geri kalan 2 köy ve bir mezra’nın gelirleri de Vunmiro ve Kirevukor seraskeri Ankaralı İbrahim’e verilmiştir.³

Günümüzde Arkadia diye bilinen Mora Yarımadasının bu bölgesi Osmanlı kaynaklarında XV. yüzyılda Leondar nahiyesi, XVI. yüzyıldan sonra ise Karitena nahiyesi olarak adlandırılmaktadır. Osmanlı belgelerinde Arkadia diye adlandırılan bir başka bölge daha vardır ki burası günümüzde merkezi Kyparissia olan bölgedir ve makalemizin konusunu oluşturan bölgeyle ile isim benzerliği dışında herhangi bir örtüşmesi söz konusu değildir.

Osmanlı öncesi ve Osmanlı döneminin ilk yıllarındaki Leondar bölgesinin durumunu kaynaklar elvermediği için kıyaslamamız mümkün değildir. Ancak aşağıda üç altbaşlık altında ayrı ayrı incelediğimiz üç defterin verileri bölgenin demografik ve ekonomik bakımından inanılmaz bir atılım içerisinde olduğunu göstermektedir. Defterler tarihleri itibarıyla yaklaşık yüzyıllık bir süreç kapsamaktadır. Bu süreç fetihten sonra Osmanlı sisteminin oturtulması ve Pax Otomana dediğimiz Osmanlı barış döneminin sonuçlarını yansıtmaları için yeterlidir. Dolayısıyla Leondar nahiyesindeki nüfus artışını ve ekonomik bakımından zenginleşmesini Osmanlıların sağladığı bu barış dönemiyle açıklamak mümkündür. Aynı zamanda bunu, Braudel’in ileri sürdüğü Akdeniz dünyasındaki nüfus artışının Leondar bölgesine yansımaları olarak da görmek gerekir. Ayrıca XV. yüzyıldan XVI. yüzyıla bölgedeki nüfusun dini mensubiyeti açısından çeşitlendiğini gözlemlemekteyiz. Yerel unsurların İslamlaşmasının yanı sıra, az sayıda da olsa Anadolu kökenli Türk nüfusunun bölgeye yerleşmesi söz konusudur. Bunun dışında 1492 yılından sonra Osmanlılara sığınan Yahudiler imparatorluğun çeşitli bölgelerine, özellikle Balkanlardaki farklı şehirlere yerleştirilmişlerdir. Dolayısıyla tahminimizce Yahudilerin Mora’ya yerleşmesi bu tarihten sonra olmuştur. Nitekim I. Selim dönemine ait (1512-1520) ikinci defterde Leondar bölgesinde Yahudilere ilk defa rastlamaktayız.

I.2. 1461 yılında Leondar Nahiyesi

Leondar (Karitena) bölgesine ait en eski Osmanlı kaynağı İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunan ve Tapu Tahrir 10 numara ile numaralandırılan tahrir defteriyle Bulgaristan’da Sofya’da Kiril ve Metodiy Kütüphanesinde bulunan 1/14662 numaralı tahrir defteridir. Aslında iki parça halinde iki farklı ülkede bulunan bu defter, iç ve dış tenkitleri

¹ L. Kayapınar, “Yunanistan’da Osmanlı Hakimiyetinin Kurulması (1361-1461)”, *Türkler*, c. 9, s. 187-195.

² TT 10, s. 101-124.

³ Sofya Kiril ve Metodiy Kütüphanesi 1/1466 no’lu tahrir defteri, s. 83-85

yapıldığında aynı defterin birbirini tamamlayan iki fragmanı oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 1461 yılında tutulduğu anlaşılan bu deftere göre Leondar nahiyesi bir şehir merkezi ve 56 köyden oluşmaktadır.

Leondar şehir merkezinde Nikola Salamonu ve Theodoris Karaca adlı iki mahalle bulunmaktadır. Bu iki mahallenin şehir halkı tamamen Rumlardan oluşup adı geçen ilk mahallede Leondar kalesinde sadece bir Müslüman bulunurken 113 Hristiyan Rum hane, 4 bive (dul) ve bir de mücerred (bekar) yer almaktadır. İkinci mahalle Theodoris Karaca'da ise şehir halkının tamamı Hristiyan olup 72 hane ve 14 biveden oluşmaktadır. Her iki mahallede toplam 186 hane, bir mücerred ve 18 bive bulunmaktadır. Şehir merkezi Leondar, Mora Vilayetinin mirlivası olan Sinan Bey'in has gelirleri arasında yer almaktadır. Her iki mahalleden alınan vergi gelirinin toplamı 31542 akçedir. Leondar kalesinde de görev yapan fakat defter kayıtlarına geçmeyen Müslüman askerlerin bulunduğunu Leondar şehir merkezinde daha önce manastır olarak kullanılan, ancak defterin tutulduğu 1461 yılından önce mescide çevrilen ibadethaneden anlaşılmaktadır.⁴ Ayrıca adli teşkilatın bölgede kurulması bakımından hem bu mescidin imamı hem de Leondar'ın kadısı olarak Mevlana Muhiddin'in günlük 4 akçeyle tayin edilmesi önemlidir.

1461 yılında Leondar şehir merkezinin dışında toplam 56 köy bulunmaktadır. Bu köylerden 47'sinin halkı Arnavutlardan oluşurken 9'unu ise Rumlar oluşturmaktadır. Osmanlı sistemi içinde insanlar genel olarak mensup oldukları dinin bir üyesi olarak kabul edilip kayıtlara böyle geçirilirken Mora'da tutulan ilk tahrir defterinde ise, dini mensubiyetin yanı sıra etnik aidiyet de "an cemaat-i Arnavudan=Arnavut cemaatindendir." veya "an cemaat-i Rumiyan=Rum cemaatindendir." gibi ifadelerle belirtilmiştir. Bundaki amaç daha çok ekonomik geliri az olan dağ köylerinde oturan Arnavutlar ile genelde sahil şeridinde yada bereketli ova köylerinde oturan Rumlardan alınan ispençe miktarındaki farka dikkat çekmektir. Çünkü dağ köylerindeki insanlardan 20 akçe ispençe alınırken geliri yüksek köylerden 25 akçe ispençe alınmaktadır. Aşağıdaki tabloda 1461 yılında Leondar Nahiyesini oluşturan köylerin adları etnik yapıları ve ödedikleri vergiler gösterilmiştir.

LEONDAR ŞEHİRİ VE NAHİYESİ

Defter	Sayfa	Dirlik Sahibinin İsmi	Yerleşim Birimi	Şimdiki Adı	Etnik	Hasıl
TT10	101	Hassa-i Sinan Bey bin Elvan, mirliva-i vilayet-i Mora	Nefs-i Leondar	Λεοντάρι	R	
TT10	101		Mahalle-i Nikola Salamonu		R	
TT10	102		Mahalle-i Teodoris Karaca		R	31542
TT10	104		Karye-i Maji		A	625
TT10	104		Karye-i Aya Yorgi	Αγ. Γεώργιος	R	
TT10	104		Mahalle-i Teodoris Simios		R	
TT10	105		Mahalle-i Yorgi Simios		R	31428
TT10	108		Karye-i Lonkanik	Λογγανικός	R	7220
TT10	109		Karye-i Guverenas		R	3222
TT10	109		Karye-i Koçiça		R	2747
TT10	110		Karye-i Iksifya		A	506
TT10	110		Karye-i Yani Diyavoliçi	Διαβολίτσι	A	640
TT10	110		Karye-i Mimli		A	528
TT10	111		Karye-i Evzenati		A	458
TT10	111		Karye-i Aleksi Manesi	Μάωεσι = Ψηλή Βρύση	A	857
TT10	111		Karye-i Yorgi Maji		A	691
TT10	112		Karye-i Yani Lata ⁵	Λάτα	A	1418

⁴ TT 10, s. 103.

⁵ Lata adlı bir köye 1689 tarihli bir Venedik sayımında da rastlanmaktadır. Bk. V. Panayotopoulos, *Πληθυσμός και Οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος Αιώνας*, Atina 1985, s. 227.

TT10	112		Karye-i Nikola Makrişiya ⁶	Μακρίσια	A	534
TT10	112		Karye-i Mazi Plaşa		A	428
TT10	113		Karye-i Domanika Beluşi	Μπελούση ⁷	A	284
TT10	113		Karye-i Dimitri Maçuni ⁸	Ματζούνη	A	256
TT10	113		Karye-i Duka ⁹ Plaşa	Δούκα	A	240
TT10	113		Karye-i Mihal Manesi		A	475
TT10	113		Karye-i Mihal Zora		A	523
TT10	114		Karye-i Pavlo Doci		A	238
TT10	114		Karye-i Mangeşi Burlaşa ¹⁰	Μπουρλάς	A	528
TT10	114		Karye-i Yorgi Muzaki	Μουζάκι = Περπατάρι	A	284
TT10	114		Karye-i Gulyamo Arkiropulo		A	658
TT10	115		Karye-i Teodoro Zupato	Ζουμπάτα	A	340
TT10	115		Karye-i Ilya Maji		A	214
TT10	115		Karye-i Lazaro Zupato		A	334
TT 10	115		Karye-i Petro Doriza	Δόριζα	A	770
TT 10	115		Karye-i Lala Diyavoliçi		A	577
TT10	116		Karye-i Zupano Buryaliş		A	558
TT10	116		Karye-i Yani Jora		A	226
TT10	116		Karye-i Doskesi ¹¹	Τόσκεσι	A	186
TT10	116		Karye-i İstoya Velomiri		A	175
TT10	116		Karye-i Yani Muzaki	Μουζάκι	A	511
TT10	117		Karye-i Nikola Sirgi	Σύρτζι=Σύρριζον	A	854
TT10	117		Karye-i Lazar Paloni		A	1087
TT10	117		Karye-i Yorgi Muzaki		A	412
TT10	117		Karye-i Andriya Pupuka	Μπούμπουκα	A	217
TT10	118		Karye-i Yani Kankadi		A	1280
TT10	118		Karye-i Lazaro Klisora		A	707
TT10	118		Karye-i Marti Çaşı	Τσάσι	A	381
TT10	118		Karye-i Kokno Marti		A	717
TT10	119		Karye-i Barbuçi		A	216
TT10	119		Karye-i Hersoviri Kozma		A	234
TT10	119		Karye-i Terma Aşpata		A	439
TT10	119		Karye-i Dima Rala		A	196
TT10	119		Karye-i Yani Dara	Δάρα	A	687
TT10	120		Karye-i Yorgi Manesi		A	126
TT10	120		Karye-i Gin Kondostavlo Manesi		A	836
TT10	120		Karye-i Lazaro Kuvela	Κουβέλια	A	683
TT10	120		Karye-i Veliza		A	1064
TT10	121		Karye-i Makrisa Ustruza	Στρούζα	A	705
TT10	121		Karye-i Dimiçana	Δημητσάνα	R	10447
TT10	123		Karye-i Kokora	Κοκκορα	R	881
TT10	124		Karye-i Çarnohlu		R	787
TT10	124		Mezraa-i Lorato Koçi Kunbitekra			
1/14662	84	Timar-ı İbrahim, Engürüs,	Karye-i Trepon		R	1477

⁶ J. Georgakas-A. McDonald, «Place Names of Southwest Peloponnesus», Register and Indexes, *Πελοποννησιακά*, VI (1968), s. 186.

⁷ J. Georgakas-A. McDonald, «Place Names of Southwest Peloponnesus», Register and Indexes, *Πελοποννησιακά*, VI (1968), s. 204.

⁸ J. Georgakas-A. McDonald, «Place Names of Southwest Peloponnesus», Register and Indexes, *Πελοποννησιακά*, VI (1968), s. 190.

⁹ Bk. V. Panayotopoulos, *Πληθυσμός και Οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος-18ος Αιώνας*, Atina 1985, s.297.

¹⁰ J. Georgakas-A. McDonald, «Place Names of Southwest Peloponnesus», Register and Indexes, *Πελοποννησιακά*, VI (1968), s. 209.

¹¹ Şimdi burası Oıçalıa adlı köyün mezraasıdır.

		an cemaat-i mehteran-ı hayme, ser asker-i Vumiro ve Krevukor.				
1/14662	84		Karye-i Amuri		R	359
1/14662	84		Mezraa-i Veligoştı	Βελιγοστή	R	
	85		Karye-i Pavla	Παύλια	R	2609

Rum köyleri arasında yer alan Ayo Yorgi’de Theodoris Siminos ve Yorgi Siminos adlı iki mahalle ve bir manastır bulunmaktadır. Bu köyde 226 hane, 41 mücerred ve 16 bive yaşamaktadır. Her ne kadar köyün Rum olduğuna dair bir kayıt düşülmemesine rağmen köy halkı arasında yer alan “Yorgi Papa Andropulo”, “Nikola Arhilopulos” gibi klasik Ortodoks isimlerinin kullanılması köyün Rum olduğu izlenimini vermektedir. Bununla birlikte yer yer Manesi ve Vuçara gibi daha çok Arnavutların kullandığı isimlere de rastlanmaktadır. Bu köy toplam 31428 akçelik geliriyle Leondar Nahiyesi köyleri arasında en fazla geliri olan durumundadır. Diğer Rum köyleri ise, vergi geliri 7220 akçe olan ve 78 hane, 4 mücerred ve 6 biveden oluşan Lonkanik, 29 hane ve 2 biveden oluşan Guverenas, 21 hane, 2 mücerred ve 3 biveden oluşan Koçiça, 10447 akçe geliriyle Ayo Yorgi’den sonra en fazla gelirin elde edildiği ve 142 hane, 31 mücerred ve 13 bivenin yaşadığı Dimiçana, 9 hanelik Kokora, 10 hanelik Çarnohlu, 13 haneli Trepon, 3 haneli Amuri ve 11 hane ve 9 mücerredten oluşan Pavla adlı köylerdir.

Leondar Nahiyesindeki kalan köylerin tamamı Arnavut’tur. Bu köyler adlarının çoğunu bu köylerde yaşayan ileri gelenlerden almaktadır. Örnek olarak Aleksî Manesi, Nikola Makreşiye, Dominika Beluşi, Dimitri Maçuni, Duka Plaşa, Yani Muzaki, Theodoro Zupato, Marti Çaçi, Mangeşi Burlaş’ı verebiliriz. Genelde köy sayısı bakımından Arnavutlar Leondar Nahiyesinde çoğunluğu oluşturmalarına rağmen ekonomik gelir bakımından Rum köylerinin gerisinde kalmaktadırlar. Toplam 122902 akçelik vergi gelirinin 92999’u Rum köylerinden sağlanırken, sadece 29903 akçesi Arnavut köylerinden elde edilmekteydi. Nüfus olarak ise, Leondar Nahiyesinde 718’i Rum, 435’i Arnavut olmak üzere 1053 hane yaşamaktadır. Bu nüfusa Arnavutlardan 58 mücerred ve 47 bive ve Rumlardan 95 mücerred ve 60 bive de ilave edilmelidir.

II.3. 1512-1520 tarihleri arasında Karitena (Leondar)

İlk defterde Leondar Nahiyesi diye rastladığımız bölgeye I. Selim döneminde (1512-1520) tutulan ve 80 numara ile Başbakanlık Osmanlı Arşivinde muhafaza edilen defterde Karitena olarak adlandırıldığını görmekteyiz.¹² Bu defterde artık tüm köyler için etnik menşeyi belli eden ibareler kullanılmamaktadır. Hristiyan halkı ifade etmek için “gebran” tabiri tercih edilirken Müslümanlar için “Müslim” ibaresine yer verilmiştir. Bununla birlikte yeri geldikçe zaman zaman ilk defterdeki ibarelere ilaveten “an cemaat-i eflagan=Vlah cemaatindendir”, “Çingenegan=Çingeneler” ve “Yahudiyan=Yahudiler”¹³ ibareleri de kullanılmaktadır. Faik Paşa’nın oğlu Ahmed Bey tarafından Karitena bir zeamet olarak tasarruf edilmektedir. Bu zeamette Karitena şehir merkeziyle birlikte Mulaçi, Pavlo, İsplica, Akova, Aytos, Likur, Gavra, Bolyari, Kondovazena, Lavda, Mondriti, Sularis, Fenar, Lonkanik, Valteşinik, Ayo Nikola, Doryano, Ayo Doni, Megali Kerpini, Yani Muzaki, Andriça, Marti Koçi, Ayomoni ve Gardiki köyleri yer almaktadır.

Bunlar arasında Karitena şehir merkezi 40968 akçelik geliriyle toplam 239422 akçelik Karitena zeamet geliri içinde önemli bir yer tutar.¹⁴ Bu gelirin Hristiyanlardan alınan ispençeden, bu verginin Müslümanlardaki karşılığı olan resm-i çiftten, buğday, arpa, mısır

¹² TT 80, s. 396.

¹³ TT 80, s. 398.

¹⁴ TT 80, s. 399.

gibi hububat ürünlerinden, üzüm bağlarından ve şaraptan, manda, kovan gibi hayvancılık gelirlerinden ve pazardan alınan vergilerden oluşmaktadır. Bu gelirler her ne kadar Karitena şehir merkezi için nefis yani merkez yada kent kelimesi kullanılsa da o dönemde günümüzden farklı olarak şehir merkezinde tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin ticaretle birlikte yürütüldüğünü görüyoruz. Karitena şehir merkezinde önce Müslümanlar, sonra Hristiyanlar daha sonra Çingeneler ve nihayet Yahudiler kaydedilmiştir. Müslümanların sayısı 27 haneden oluşurken Hristiyanlar 220 hane, 32 mücerred ve 9 biveden oluşan bir toplumu meydana getirmekteydiler. Ayrıca Karitena şehir merkezinde her biri altışar haneden oluşan bir Çingene ve bir de Yahudi toplumu vardır. Yahudi ve Çingene toplumuna Karitena şehir merkezinin dışında başka bir yerde rastlanmazken köy nüfusuna oranla sayıları az olmakla birlikte Pavlo, İsplica, Akova, Mondriti, Fenar, Lonkanik, Andriça ve Gardik köylerinde de Müslümanlara rastlanır. Ancak bu Müslüman isimlerinin pek çoğunda baba ismi olarak Abdullah isminin sıklığı bize Mora'daki Müslümanların Anadolu'dan getirilen Müslümanlardan daha ziyade burada yaşayan yerli halk arasında İslamiyeti seçmiş oldukları izlenimini vermektedir. 80 numaralı defterde yer alan Karitena'ya bağlı köylerin nüfusları ve gelirleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bu tablodan da anlaşılacağı gibi Karitena'ya bağlı 25 yerleşim biriminde 1634 Hristiyan hane, 526 mücerred ve 89 bive ile birlikte 62 Müslüman hane, 6 Çingene ve 6 da Yahudi ailesi bulunmaktadır. Bu rakamlar 1461 yılındaki Leondar nahiyesiyle karşılaştırıldığı zaman Karitena Nahiyesinde yaklaşık olarak hane bazında 555 adet artış demektir ki bu da %48 oranında büyümeyi ifade eder. Burada rakamlarda hane sayısı esas alınmıştır. Kişi başına nüfus hesaplanmak istenirse Osmanlı araştırmalarında genelde hane sayısı 5 rakamı ile çarpılır. Buna göre Karitena'nın nüfusu hesaplandığında 8540 kişiye 526 mücerred ve 89 da bive ilave edilerek 9155 rakamına ulaşmak mümkündür.

Sıra	defter	Varak	Dirlik Sahibinin Adı	köy adı	Köyün Şimdiki Adı	Hane	mücerred	bive	m. Hane	Y. Hane	hasıl	Toplam. Hasıl
1	80	396	Zeamet-i Karitena be- nam-ı Ahmed Bey bin Faik Paşa	Karitena	Καρούταινα	220	32	9	37	6	40968	
				Mulaçi	Μουλάτσι	4	5	1			5073	
				Pavlo	Παύλο	87	24	3	2		4185	60416
2	80	401	Zeamet-i İsplica be- nam-ı Ali Ofçabolı, eşer.	İsplica	Σπλιτσα	198	26	19	20		29267	29627
3	80	405	Zeamet-i Akova be- nam-ı Küçük Sinan Bey, miralay-ı liva-yı mezkur	Akova	Ακοβος	155	15	4	4		19220	
				Aytos	Αϊτός	7	4				919	
				Likur	Λικούρες	7	2				617	
				Gavra	Γαβριά	4	1				402	
				Bolyari	Μπουλιάρη	23	7				3010	
				Kondovazena	Κοντοβάζανα	51	10	4			6091	
				Lavda	Λάβδα	21	8	4			2232	
				Mundriza	Μούντριζα	147	27	9	3		18362	
				Sularis	Σουλάριον	2					597	54369
4	80	412	Zeamet-i Fenar be- nam-ı Katib Murat ve Ahmed bin Mehmed eşerler	Fenar	Φανάρη	128	139	4	2		25635	25635
5	80	414	Zeamet-i Longanik, be- nam-ı Yusuf.....Ahmed	Longanik	Λογγανικός	132	31	3	1		19604	19604
6	80	417	Zeamet-i Valteşinik be- nam-ı Hüdaverdi bin Suca Bey ve Ömer bin Ali eşerler, bir kısmı zeamet ve bir kısmı tımar	Valteşinik	Βαλτεσινίκον	78	45	11			14794	

				Ayo Nikola	Άγιος Νικόλαος	5	4				578	
				Doriyo		77	24	5			7364	
				Ayo Doni		23	8				3080	25986
7	80	420	Zeamet-i Megali Kerpini be- nam-ı Hüseyin ve Hamza eşerler	Megali Kerpini	Κερπινή	128	36	9			16639	
				Yanni Muzaki	Μουζάκι	12	3				1594	18231
8	80	423	Zeamet-i Andriça be- nam-ı Şuca Bey eşer	Andriça	Αντρίτσα	112	72	2	3		16490	
				Marti Koçi	Κότση	13	3	2			2273	
				Ayomoni							428	19191
9	80	426	Zeamet-i Garnik be- nam-ı Aydın Bey bin Ömer Bey	Gardiki	Γαρδικί							

II.4. 1566-1574 yılları arasında Karitena Kazası

Karitena ile ilgili kullanacağımız son Osmanlı tahrir defteri 560 numara ile İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivinde muhafaza edilmektedir. Bu defter II. Selim dönemine (1566-1574) aittir ve bildiğimiz kadarıyla şu ana kadar herhangi bir araştırmacı tarafından Karitena yada Mora tarihi için kullanılmamıştır. Oldukça kalın olan bu defterin ilk 197 sayfası sadece Karitena kazasına ayrılmıştır. Artık Karitena nahiye olarak değil, kaza olarak adlandırılmaktadır. Her bir köyün karşısına “tabi-i Karitena=Karitena’ya bağlıdır” ibaresi kullanıldığından Karitena Kazasının gerçek sınırlarını ve bu kazayı oluşturan köyleri saptayabilmemiz mümkün olmaktadır.

Toplam 249 adet köy Karitena Kazasına bağlı olarak kaydedilmiştir ve bu rakama şu ana kadar yayınlanan ne 1700 tarihli Venedik nüfus sayımında ne de 1829 tarihli kayıtlarda bu rakama ulaşamamıştır. Toplam 248 adet köyde Hristiyan olarak 7554 hane, 2037 mücerred, 182 müsliman hane, 21 tuzcuyan (tuz üreten) ve 48 adet de baştina (şahsi tarla sahibi) sahibi kişiye rastlanır. Bunları kişi olarak hesapladığımızda 40786 kişiye ulaşırız ki bu rakam 1566-1574 tarihleri için çok ciddi bir sayıdır. Çünkü bu dönemde nüfusu 30 bininin üstüne çıkan yerleşim birimlerinin sayısı tüm imparatorlukta oldukça sınırlıdır. Buna karşılık geliri ise nüfusu aşağı yukarı aynı olan dönemin diğer imparatorluk şehirlerine oranla düşüktür. Karitena’nın ödediği toplam vergi geliri 1113111 akçedir. Yine de bu rakam Mora ve Yunanistan’daki diğer yerleşim birimleri ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir denilebilir. Mesela 1461 yılında tüm Mora gelirleri 1109608 akçe iken nüfus yaklaşık 60000 civarında idi.

Sıra	Defter no	Varak	Köy	Köyün şimdiki adı	G. Hane	G. Mücerred	G. Bive	Baştina	Hane-i M	Tuzcuyan	Hasıl
001	560	160	... nam-ı diğre İdrahi	Δυρράχι	29	1					1232
002	560	094	di ? Nam-ı diğre Pirzeki		8	1					6029
003	560	090	ipsari ?								3216
004	560	034	ritre ?		10						3000
005	560	090	 ?		18	4					3000
006	560	080	...aki ?		10	2					3212
007	560	147	Açioholos	Ατσίοχολος	57	12					8500

008	560	060	Açohiri		6	2					1760
009	560	040	Agdani		5	1					2562
010	560	108	Agulinça								7168
011	560	169	Agulinça	Αγουλινίτσα	20	1					7162
012	560	050	Akna Apuya		64	14					4445
013	560	154	Akoba		49	12					15400
014	560	163	Akova	Άκοβος	311	82			27		43322
015	560	191	Akovoż		16	4					6800
016	560	170	Alupohori	Αλουποχώρι	7						2964
017	560	104	Andovati nam-ı diğər Mujika	Μουζίκια	4						1035
018	560	088	Andria Renesi	Ρένεσι							269
019	560	149	Andriçena	Αντρίτσαϊνα	120	22			1		25300
020	560	173	Ania		13	6					1343
021	560	120	Antroplu	Αντρόπλου	17	1			6		2326
022	560	011	Argirokasti	Αργυρόκαστρον ή Μαγούλιανα	45	24					4251
023	560	178	Arkudorema	Αρκουδόρρεμα	118	33					11300
024	560	017	Arniça		149	56		1	8		18342
025	560	065	Artozino	Αρτοζίνος	132	39					10724
026	560	048	Arviça	Αρβίτσα	64	10					4869
027	560	137	Aspar Longa Eflegan	Λογγά	25	5					3395
028	560	051	Aspro Mezaraki	Μαζαράκι	5						3035
029	560	066	Astrata Potamya		20	2					4277
030	560	011	Aya Nikola Manastır	Άγιος Νικόλαος	6	2					1052
031	560	049	Aya Rosali		10	2					1130
032	560	071	Aya Yorgi	Άγιος Γεώργιος	15	5					1708
033	560	055	Ayo Nista		85	27					5905
034	560	077	Ayo Ratokoçi		17	3					2914
035	560	057	Ayo Višta Panaya		18	8					1626
036	560	115	Ayo Yorgi	Άγιος Γεώργιος	274	75		2	11		43106
037	560	122	Bala	Μπάλα	3	1					801
038	560	043	Barbuçi nam-ı diğər Floka Eflegan	Φλόκα	64	11					5991
039	560	096	Barci	Μπάρτζι	5	1					2558
040	560	133	Barçi Aloşani		4						520
041	560	070	Barkıça Menari		21	2					5396
042	560	038	Beleşi	Μπέλεσι	3						1393
043	560	181	Berbati	Μπερμπάτι	7	2					425
044	560	126	Biçi	Μπέτσι ή Αγιονέριον	6	1					2422
045	560	140	Biçi	Μπέτσι	9						2357
046	560	102	Boyda	Μποντιά	22	2					1669
047	560	175	Bornişa	Μπορσίνια ή Μπρουσίνια							700
048	560	046	Bradiça	Μπρατίτσα ή Παρνασσός	11	3					2695
049	560	107	Braila	Μπραΐλα	9	3			3		1009
050	560	141	Bugriyano		2						1945
051	560	099	Bukovina	Μπουκοβίνα ή Πελέκιον	1	1					590
052	560	114	Bukovina	Μπουκοβίνα	15	7					3626
053	560	142	Bura Ustopyana	Μπούρα ή Φαλαισία	49	14					8103
054	560	101	Caha	Τζάχα ή Χούνη	17	2					2675
055	560	123	Çakronozi		2						2064

056	560	080	Çali	Τσαλί	34	10			1		5646
057	560	039	Çapoga	Τσαπόγα ή Μαλλωτά	24	5			4		5026
058	560	141	Çaranişi		4						2095
059	560	102	Çarnokala		28	19					5244
060	560	069	Çuçura	Τσουτσουνρας	14	1					1351
061	560	043	Davia	Δαβιά	6						1087
062	560	110	Davia	Δαβιά	32	6		5			6230
063	560	181	Dendrula	Δενδρούλια ή Γιαπαπί	3						375
064	560	132	Devaki		2						1306
065	560	061	Devrahi		155	45			2		14810
066	560	026	Dimiçana	Δημητσάνα	168	35		1	3		25500
067	560	152	Doliano	Δολιανά	42	6					5600
068	560	100	Doriato								
069	560	011	Doriyano		62	21					5028
070	560	092	Doriza	Δόριζα	11	2					1540
071	560	088	Dosovergi		1	1			1		1598
072	560	129	Draganu Eflegan	Δραγάνου	20	2					2000
073	560	098	Draina	Δραΐνα	44	20					5177
074	560	138	Dupniça								346
075	560	137	Duşa								416
076	560	093	Evzogor Draina		13	2					3000
077	560	057	Fenar	Φανάρι	135	31		1	7	21	25155
078	560	127	Fila Tandura		56	17					8550
079	560	082	Filino Hrakini nam-ı diğer Saşi		41	7					6036
080	560	078	Gardiki	Γαρδίκι ή Αναβρυτόν	23	12		1	13		12460
081	560	141	Gardisko		2	1					450
082	560	168	Gavrilos	Γαβρήλης	3	5					375
083	560	073	Girpeşi nam-ı diğer İstoyani	Γκρεμπενή	5	1					739
084	560	131	Golemi Maskari	Γκολέμι	26	6					4668
085	560	121	Graka	Γκρέκα	5	1					1511
086	560	108	Grebeniça	Γκρεμπενή							7039
087	560	073	Hayrettin Maneşi nam-ı diğer Kermi	Μάνεσι	9	2					1759
088	560	183	Hrisoviçi	Χρυσοβίτσι ή Στοβίτσι	131	57					16300
089	560	044	İkserokerpini	Ξεροκερπινή	25	11					3959
090	560	074	İpsari Haymana	Ψάρι	59	11					5721
091	560	139	İskafidia	Σκαφιδιά	6	1					1706
092	560	113	İskala	Σκάλα	13	2					1952
093	560	139	İskiliva Petria	Σκλίβα	13	2					1529
094	560	171	İsklava	Σκληβα	12						2104
095	560	072	İsklaviça Draguman	Δραγουμάνον ή Κωτίλιον	40	7					4382
096	560	014	İspliça		160	27		13	6		23799
097	560	034	İstemniça	Στεμνίτσα ή Υψούς	194	65		2	2		25549
098	560	105	İştini Buga	Μπούγα	29	5					4183
099	560	129	İtilina Pikerni	Πικέρνη	2	2		2	2		4507
100	560	168	İtinoz		29	12					2331
101	560	088	İzlatika	Ζουλάτικα ή Λετορράχη	22	9					5049

102	560	099	Kalamara	Καλαμαρά	2						377
103	560	057	Kalika	Καλικά	3						2036
104	560	038	Kalina								473
105	560	125	Kalogeria	Κολόγερα	10	2					2005
106	560	170	Kania	Κανία	9						2169
107	560	132	Karneşi	Καρνέσι	11	3			1		1566
108	560	172	Karneşi	Καρνέσι							1400
109	560	174	Karutari								1017
110	560	036	Karyes	Καρνές	4						1328
111	560	179	Kastania Palihoria	Καστάνια	23	8					4300
112	560	113	Katona	Κατώνα	15	5			1		1907
113	560	092	Katona Renesi	Ρένεσι	13	3					2504
114	560	039	Kazneşi	Καζνέσι	2	1					1829
115	560	194	Kerasia	Κερασιά	15	2					985
116	560	054	Kifibedeti nam-ı diğer Marmarya	Μαρμαριά	12	4					2624
117	560	112	Kirbuka Renesi	Ρένεσι	17	3		2	1		4155
118	560	051	Kiriakoki								552
119	560	152	Kiryanişi Kantari	Καντάρι	18	10					2200
120	560	131	Koçinova		12	3					1933
121	560	103	Kokla	Κόκλα	14	1					3305
122	560	138	Kokla	Κόκλα	30	7					5024
123	560	014	Kondovazena	Κοντοβάζαινα	60	6					5400
124	560	064	Kosta Lopesi	Λόπεσι	44	15					4421
125	560	105	Koş Karuti		3	4					1520
126	560	151	Krana	Κράνα	46	5		2	8		8400
127	560	045	Kraniçi		16	3			2		3625
128	560	133	Kremişi Papa Angito		23	10					3000
129	560	042	Krestena	Κρέστενα	44	10					6113
130	560	111	Kriekuki Panaya	Κριεκούκι	5	4					375
131	560	154	Kritoskara		2	2					600
132	560	138	Kuklaniti		11	6					1307
133	560	041	Kukura	Κούκουρα	24	11					5076
134	560	133	Kurtik	Κούρτι	2	2					596
135	560	174	Kuşanit		16	1					2541
136	560	122	Kutaniti		11	1					1500
137	560	112	Kutela	Κούτελα							1200
138	560	048	Ladikoz	Λαδικό	12	1					1196
139	560	075	Langadia	Λαγκάδια	46	7					5878
140	560	034	Lazar Buga	Λαζαρο Μπούγα	11	1					1752
141	560	123	Lazar Draina	Δραΐνα ή Πευκί	10	5					2034
142	560	094	Lika Kratula		8	1					1803
143	560	038	Likoreşi	Λυκούρεσι	14						2331
144	560	094	Likureşi	Λικούρες							529
145	560	076	Liništena	Λινίστενα	67	21		1	3		6645
146	560	172	Lioz								375
147	560	097	Lopeşi	Λόπεσι	17						4052
148	560	045	Lopeşi	Λόπεσι	9	2					3000
149	560	127	Lozi Risva								524
150	560	021	Lukanik	Λογκανίκος	232	108		6	7		30137
151	560	068	Lumi	Λούμι	21			1	1		7740
152	560	096	Lumi	Λούμι	2						323
153	560	104	Madi								446

154	560	052	Magulaiano	Μαγουλιανα	69	30					8271
155	560	091	Makriša	Μακρύσι	28	5			1		3016
156	560	081	Maneši	Μάνεσι	78	24					7979
157	560	181	Mara İspartino		24	15			1		3947
158	560	055	Marazaki		10	3			4		2247
159	560	020	Marti Koçi		6						2831
160	560	034	Masika								1227
161	560	095	Megali Katona Mazaraki	Μαζαράκη	4						3797
162	560	006	Megali Kerpini	Κερπινή	176	142			7		20206
163	560	054	Memaza		45	4					7425
164	560	123	Merdesa	Μέρτεζα	11	3					2718
165	560	136	Metaho		15	2					4171
166	560	100	Misa		4	1					617
167	560	028	Mitraki		17	1					2083
168	560	140	Mitrotoro		19	7					2057
169	560	175	Morain		24	4					2959
170	560	128	Moromoz Kantari	Καντάρι	7						1891
171	560	084	Moştiça	Μοστίτσι	67	5			1		7674
172	560	161	Mundriza	Μούωτριζα	96	34					18300
173	560	163	Murik Mazi	Μουρίκι							1500
174	560	106	Nemniça	Νεμνίτσα	45	2			1		9059
175	560	085	Nikola Komosefa		20	9					3364
176	560	126	Nikša Boriša		9	2					1293
177	560	053	Palioyotiç Eflegan		5	2					1008
178	560	019	Panaka Marmara	Μαρμαράς	4	3					2135
179	560	028	Panaya	Παναγία	125	28					18623
180	560	155	Panaya Trelakoz	Παναγία	13	5					3000
181	560	069	Papadati		5	1			1		2254
182	560	126	Pavli Graša	Παυλή	2						1432
183	560	031	Pavliya	Παύλια	76	40					14299
184	560	075	Pene								284
185	560	185	Perisor		291	58			13		35100
186	560	109	Petra Potamo	Ποταμιά	16	4					4629
187	560	180	Petradi	Πετριάδες							2000
188	560	173	Petrebardi		9	2			2		1589
189	560	176	Petrepoti		73	23			1		9900
190	560	053	Petrina	Πετρίνα	33	4					
191	560	089	Pladari		47	9					8916
192	560	192	Plakino İstafidiya	Σταφιδα	18	2					1400
193	560	037	Ploši		32	11					4369
194	560	073	Poçiça		6	1					3229
195			Podia nam-ı diğer Prilo	Μουζάκι							
	560	193	Mujaki		32	6					3931
196	560	135	Podogora	Ποδογορά	49	18					7528
197	560	192	Poliano	Πολιανή	22	9					3000
198			Polimiti nam-ı diğer								
	560	101	Ratboša		29	4			1		2359
199	560	106	Polosinora		14	6					3144
200			Polyadi								
	560	161	Polyadi		25	10					3800
201	560	067	Prevestina Raskado	Ρασκιαδά	24	5					2602
202	560	080	Profiti	Προφήτη	6						1214
203	560	175	Purkoçi		15	2					2200
204	560	120	Rahamitko		4						3324

205	560	047	Rahova		38	8					5019
206	560	094	Ramadi		9	4					1500
207	560	100	Rapsomati								966
208	560	123	Raynoviše		12	1					2106
209	560	097	Rumanus	Ρουμανού							442
210	560	087	Sarakini	Σαρακίνι	14	1					1514
211	560	100	Satirni nam-ı diğer Panaya	Παναγία							
212	560	085	Servu	Σέρβου	22	10					3162
213	560	108	Simokukeş		7						1910
214	560	072	Sofular	Σουφού					11		1562
215	560	136	Suli Iskenum	Σούλι	21	1					3075
216	560	171	Suli Renesi	Ρένεσι							530
217	560	143	Topyana		12	2					1603
218	560	070	Tragovisti		13						2394
219	560	189	Tranivos		108	12		1	4		14200
220	560	144	Trestina	Τρέσταινα ή Μελισσοπέτρα	99	27					11200
221	560	194	Trikolona	Τρικολώνων ή Ψάρι	61	9					5600
222	560	127	Tula Sarandi		3	2					1193
223	560	144	Ustrota		36	4		2			3331
224	560	009	Valteşinik	Βαλτεσινίκον	39	33					12972
225	560	077	Varila	Βαρέλα	18	3					2965
226	560	061	Vatira		2						1240
227	560	156	Velimahi	Βελιμάχι	203	41			9		44068
228	560	134	Vervena	Βέρβαινα	26	8		2			12960
229	560	148	Verviça	Βερβίτσα	49	13					9222
230	560	143	Viklatorya								1546
231	560	095	Vitina	Βυτίνα	51	6					6124
232	560	125	Vitriniça	Βιτρινίτσα	21	2			1		2500
233	560	093	Vlaka	Βλάκα	5						3070
234	560	108	Vlaniça								
235	560	169	Vlaniça		19	1					
236	560	036	Vudorhi Pirgo	Πύργος	39	12			1		3269
237	560	020	Yaliya	Γιαλιές	4						650
238	560	086	Yani	Γιάννη	5			1	1		1491
239	560	122	Yanni Julia	Ζούλα	10	3					1500
240	560	121	Yanni Muzaki	Μουζάκι	12	3					2095
241	560	129	Yivniçe		23	2		2	1		
242	560	039	Yorgi Rafti	Γιώργη Ράφτη	30	10					3457
243	560	170	Zagaroti		4						1661
244	560	114	Zapaniçe		35	9					5327
245	560	111	Zarakova	Ζαράκοβα	20	3					2409
246	560	087	Zerava		23	5					4057
247	560	011	Zigovişti	Ζυγοβίστι	22						2163
248	560	104	Zitişte		20	3					1963
249	560	107	Zubato	Ζουμπάτα	4						1260

1461 yılından 1574 yılına kadar yaklaşık bir asır içinde tutulan üç tahrir defterinin verdiği bilgiler ışığında Karitena kazasında Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler birlikte yaşadığını söyleyebiliriz. Yönetici sınıf, kalelerde görev alan askerlerin büyük bir kısmı ve timar sahiplerinin pek çoğu Müslüman olmasına rağmen halkın %90'dan fazlası Hristiyan

inancına mensup idi. Bu dine inananlar arasında Rumlar kadar, Arnavutlar ve Vlahlar da vardı. Ayrıca sayıları çok az da olsa Yahudilere ve Çingenelere de rastlanıyordu.

1461 yılında Karitena’da 5525 kişi 122902 akçe vergi öderken, 1512-1520 tarihleri arasında 9155 kişi 239422 akçe vergi ödemektedir. 1566-1574 yılları arasında ise 40786 kişi 1113111 akçelik vergi geliri sağlamaktadır. Bu rakamlar yaklaşık bir asır içinde Karitena’da nüfus olarak yedi kat ve gelir olarak da 9 katlık bir artışın olduğunu gösterir. Bu artış oranı XVI. yüzyılda tüm Akdeniz dünyasında görülen nüfus ve gelir artışının çok üstündedir. Bu kadar hızlı bir gelişmenin 1204 yılındaki IV. Haçlı seferinden itibaren sürekli savaflara ve iç mücadeleye sahne olan Mora yarımadasına XV. yüzyılın son çeyreğinden itibaren gelen ve 1685 yılına kadar devam edecek olan Pax Ottomana’nın payını göz ardı etmemek gerekir.

III. :Ekler

1- TT 80, s. 396

2- TT 560, s. 6

396

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

در کتابهای ما در این باب

[illegible]